Eiropas Savienības
Oficiālais Vēstnesis

LV
C sērija

C/2026/2957

1.6.2026.

KOMISIJAS PAZIŅOJUMS

2025. gadā apritē bijušo kvotu kopskaita publicēšana ES emisijas kvotu tirdzniecības sistēmas tirgus stabilitātes rezerves vajadzībām

(C/2026/2957)

1. Ievads

2015. gadā Eiropas Parlaments un Padome pieņēma Lēmumu (ES) 2015/1814 ([1]) ("TSR lēmums"), ar ko izveidoja ar Direktīvu 2003/87/EK ([2]) ("ETS direktīva") iedibinātās ES emisijas kvotu tirdzniecības sistēmas (ES ETS) tirgus stabilitātes rezervi ("TSR" jeb "rezerve"). TSR darbojas kopš 2019. gada. Tās izveides mērķis ir ES oglekļa tirgū novērst strukturālu kvotu pārpalikumu, kas rada risku, ka ES ETS nedotu investīciju signālu, kāds vajadzīgs, lai ES sasniegtu savu emisiju samazināšanas mērķrādītāju. TSR mērķis ir arī uzlabot ES ETS noturību pret piedāvājuma un pieprasījuma nelīdzsvarotību, tādējādi nodrošinot raitu ES oglekļa tirgus darbību.

Saskaņā ar TSR lēmuma 1. panta 4. punktu Komisija ik gadu publicē iepriekšējā gadā apritē bijušo kvotu kopskaitu (AKK). Šis skaitlis nosaka TSR darbību, proti, vai kvotas no izsolāmā apjoma jāizņem un jāieskaita rezervē vai no rezerves jāatbrīvo un jāizsola. Tāpēc ikgadēja AKK publicēšana ir svarīgs TSR un ES ETS darbības priekšnoteikums.

2025. gada 28. maijā Komisija publicēja 2024. gada AKK, kas bija 1 148 049 585 kvotas ([3]). Tātad no 2025. gada 1. septembra līdz 2026. gada 31. augustam rezervē bija jāieskaita 275 531 900 kvotu. Savukārt par nederīgām 2025. gada 1. janvārī tika atzītas pavisam 270 506 086 rezervē esošās kvotas.

Šajā paziņojumā AKK tiek publicēts desmito reizi — šoreiz par 2025. gadu. Tajā izklāstīti attiecīgie aprēķini un noteikts, cik kvotu rezervē tiks ieskaitīts laikā no 2026. gada 1. septembra līdz 2027. gada 31. augustam.

2. TSR darbība

Ja AKK ir ārpus iepriekšnoteikta diapazona, TSR sāk darboties automātiski. Kvotas izņem no izsolāmā apjoma un ieskaita rezervē, ja AKK pārsniedz sliekšņvērtību, kas ir 833 miljoni. Uzņemšanai rezervē noteiktais rādītājs ir 24 % AKK, ja tas pārsniedz 1 096 miljonus kvotu. Ja AKK ir no 833 miljoniem līdz 1 096 miljoniem, rezervē uzņem skaitu, kas ir starpība starp AKK un 833 miljoniem. Ja AKK ir mazāks par 400 miljonu sliekšņvērtību, no rezerves atbrīvo 100 miljonus kvotu un tās izsola. Kvotas rezervē ieskaita vai no tās atbrīvo 12 mēnešu laikā. Sākot ar 2023. gada maiju, rezervē esošās kvotas, kas pārsniedz 400 miljonu sliekšņvērtību, vairs nav derīgas. 2026. gada 1. aprīlī Komisija nāca klajā ar tiesību akta priekšlikumu TSR lēmumu grozīt, lai kvotu atzīšanu par nederīgām izbeigtu ([4]). Attiecībā uz laiku pirms šā grozījuma stāšanās spēkā ir lietderīgi turpināt aprēķināt rezervē ieskaitāmo kvotu skaitu saskaņā ar TSR lēmuma 1. panta 5. punktu. Par katru mēnesi, kas beidzas, rezervē tiks ieskaitīta viena divpadsmitā daļa no šā kvotu skaita. Tā ir darīts kopš pirmā rezerves darbības gada.

([1]) Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmums (ES) 2015/1814 (2015. gada 6. oktobris) par Savienības siltumnīcefekta gāzu emisijas kvotu tirdzniecības sistēmas tirgus stabilitātes rezerves izveidi un darbību un ar ko groza Direktīvu 2003/87/EK (OV L 264, 9.10.2015., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2015/1814/oj).

([2]) Eiropas parlamenta un padomes direktīva 2003/87/EK (2003. gada 13. oktobris), ar kuru nosaka sistēmu siltumnīcas efektu izraisošo gāzu emisijas kvotu tirdzniecībai Kopienā un groza Padomes Direktīvu 96/61/EKDokuments attiecas uz EEZ (OV L 275, 25.10.2003., 32. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2003/87/oj).

([3]) Komisijas Paziņojums "2024. gadā apritē bijušo kvotu kopskaita publicēšana ES emisijas kvotu tirdzniecības sistēmas tirgus stabilitātes rezerves vajadzībām" (OV C, C/2025/3180, 4.6.2025., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/3180/oj).

([4]) Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes lēmumam, ar ko groza Lēmumu (ES) 2015/1814, lai izbeigtu tirgus stabilitātes rezervē esošo kvotu atzīšanu par nederīgām (COM(2026) 153 final).

Saskaņā ar TSR lēmuma 1. panta 5. punktu un šo paziņojumu 12 mēnešu periodā, kas sākas 2026. gada 1. septembrī, rezervē tiks ieskaitīti vai nu 24 % no 2025. gada 31. decembrī apritē bijušo kvotu kopskaita, vai starpība starp AKK un 833 miljoniem. Atbilstošs kvotu skaits tiks atskaitīts no ES dalībvalstu, trīs Eiropas Ekonomikas zonas un Eiropas Brīvās tirdzniecības asociācijas valstu (Islandes, Lihtenšteinas un Norvēģijas) un (attiecībā uz elektroenerģijas ražošanu Ziemeļīrijā) Apvienotās Karalistes izsolāmā apjoma. Kvotas tiks atskaitītas saskaņā ar katras valsts attiecīgo izsolāmo daļu.

Saskaņā ar TSR lēmuma 1. panta 5. punktu kvotas, kas ES ETS ietvaros sadalītas solidaritātes un izaugsmes labad ([5]), attiecīgo daļu aprēķinā TSR vajadzībām līdz 2030. gada 31. decembrim iekļautas netiks.

3. **AKK**

Saskaņā ar TSR lēmuma 1. panta 4. punktu "[k]onkrētā gadā apritē esošo kvotu kopskaits ir to kvotu kumulatīvais skaits, kuras piešķirtas attiecībā uz iekārtām un kuģošanas sabiedrībām, bet nav ieskaitītas rezervē periodā kopš 2008. gada 1. janvāra, turklāt te ietilpst arī to kvotu skaits, kas minētajā periodā piešķirts saskaņā ar Direktīvas 2003/87/EK 13. panta 2. punktu tās 2018. gada 18. marta spēkā esošajā redakcijā, un iekārtām dotās tiesības saskaņā ar ES ETS izmantot starptautiskos kredītus, līdz minētā konkrētā gada 31. decembrim, atskaitot ES ETS iekārtu un kuģošanas sabiedrību verificēto emisiju kumulatīvo daudzumu tonnās no 2008. gada 1. janvāra līdz tā paša konkrētā gada 31. decembrim un visas kvotas, kas anulētas saskaņā ar Direktīvas 2003/87/EK 12. panta 4. punktu".

Īsi sakot, TSR darbībai relevanto AKK aprēķina pēc atjauninātās formulas

AKK = piedāvājums – pieprasījums

Šie divi aprēķina elementi ir sīki aprakstīti šajā paziņojumā. Pārskats par visiem skaitļiem sniegts tabulā dokumenta beigās.

TSR lēmuma 1. panta 4.a punkta pirmā daļa nosaka: "No 2024. gada jebkurā konkrētā gadā apritē esošo kvotu kopskaita aprēķinā iekļauj aviācijas nozarē piešķirto kvotu kumulatīvo skaitu un aviācijas nozarē radīto verificēto emisiju kumulatīvo tonnu daudzumu saskaņā ar ES ETS, izņemot emisijas, kas rodas no lidojumiem maršrutos, uz kuriem attiecas kompensēšana, kas aprēķināta saskaņā ar Direktīvas 2003/87/EK 12. panta 6. punktu, laikā no 2024. gada 1. janvāra līdz tā paša gada 31. decembrim."

No 2024. gada 1. janvāra ES ETS aptver arī jūras transporta darbību radītās emisijas. Tāpēc kuģošanas sabiedrībām piešķirto kvotu skaits un kuģošanas sabiedrību verificētās emisijas no 2024. gada 1. janvāra līdz 2025. gada 31. decembrim AKK aprēķinā par 2025. gadu ir iekļautas. TSR lēmuma 1. panta 4.a punkta otrā daļa nosaka: "Aprēķinot apritē esošo kvotu kopskaitu, saskaņā ar Direktīvas 2003/87/EK 3.gb pantu anulētās kvotas uzskata par piešķirtām kvotām."

Piedāvājums

Kvotu piedāvājumu ES oglekļa tirgū veido šādi elementi:

— no ES ETS 2. posma (2008–2012) rezervē atliktās kvotas ([6]), proti, 1 749 540 826 ([7]);

— kvotas, kas bez maksas iedalītas periodam no 2013. gada 1. janvāra līdz 2025. gada 31. decembrim ([8]), arī kvotas, kas iedalītas no jauno iekārtu rezerves (*NER*). Šo kvotu skaits ir 9 229 697 547.

([5]) Saskaņā ar Direktīvas 2003/87/EK 10. panta 2. punkta b) apakšpunktu.

([6]) ES ETS 2. posmā (2008–2012) piešķirtās kvotas, kas netika nodotas verificēto emisiju segšanai vai anulētas, tika atliktas rezervē izmantošanai ES ETS 3. posma (2013–2020) sākumā. Šīs kvotas tika dzēstas, vienlaikus izveidojot tikpat kvotu 3. posmā. Tas nozīmē, ka šis skaitlis ir precīzs ES ETS 3. posma sākumā apritē esošo ETS kvotu skaits.

([7]) Komisijas ziņojums Eiropas Parlamentam un Padomei "Klimata politikas progresa ziņojums, tostarp ziņojums par Eiropas oglekļa tirgus darbību un pārskata ziņojums par Direktīvu 2009/31/EK par oglekļa dioksīda ģeoloģisko uzglabāšanu" (COM(2015) 576).

([8]) Saskaņā ar TSR lēmuma 1. panta 4.a punktu ņem vērā aviācijas nozares kvotas, kas bez maksas piešķirtas no 2024. gada 1. janvāra līdz 2025. gada 31. decembrim.

— kvotas, kas izsolītas no 2013. gada 1. janvāra ([9]) līdz 2025. gada 31. decembrim ([10]), un kvotas, kas saskaņā ar Regulas (ES) 2018/842 ([11]) ("Kopīgo centienu regulas") 6. pantu 2021.–2025. gadā izmantotas elastības vajadzībām. Saskaņā ar ziņojumiem par izsolēm kopējā izsoles platformā un attiecīgajās atsevišķajās platformās ([12]) izsolīto kvotu daudzums, ieskaitot agrīnajās izsolēs izsolītās kvotas, bija 8 779 406 500 ([13]). Šim daudzumam saskaņā ar Kopīgo centienu regulas 6. panta 2. punktā paredzēto elastības iespēju jāpieskaita 36 984 541 kvota ([14]);

— programmas *NER300* vajadzībām monetizētās kvotas. Eiropas Investīciju banka monetizēja kopā 300 000 000 kvotu;

— starptautiskie kredīti, kas attiecībā uz emisijām izmantoti no 2013. gada līdz 2020. gada 31. decembrim ([15]). Attiecībā uz iekārtu radītajām emisijām tika izmantoti 497 248 017 starptautiskie kredīti ([16]);

— saskaņā ar TSR lēmuma 1. panta 4. punktu TSR iekļautās kvotas AKK aprēķinā vērā vairs neņem.

Pieprasījums

Kvotu pieprasījumu ES oglekļa tirgū veido atbilstības pienākuma subjektu kopējās verificētās emisijas laikā no 2013. gada 1. janvāra ([17]) līdz 2025. gada 31. decembrim ([18]), kas ir 19 568 644 185 tonnas ([19]), un 739 044 kvotas, kas šajā periodā anulētas saskaņā ar ETS direktīvas 12. panta 4. punktu.

AKK

Balstoties uz izklāstīto, 2025. gada AKK bija 1 023 494 202 kvotas.

TSR esošo kvotu skaits

Pēc kvotu atzīšanas par nederīgām 2025. gada 1. janvārī rezervē palika 400 000 000 kvotu.

([9]) Te ietilpst arī agrīnajās izsolēs izsolītās kvotas, t. i., ES ETS 3. posmā (2013–2020) derīgās kvotas, kas izsolītas pirms 2013. gada 1. janvāra.

([10]) Saskaņā ar TSR lēmuma 1. panta 4.a punktu un ņemot vērā to, ka no 2024. gada 1. janvāra ES ETS aptver jūras transporta darbības, attiecībā uz aviāciju un kuģniecību tiek ņemtas vērā kvotas, kas izsolītas no 2024. gada 1. janvāra līdz 2025. gada 31. decembrim.

([11]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2018/842 (2018. gada 30. maijs) par saistošiem ikgadējiem siltumnīcefekta gāzu emisiju samazinājumiem, kas dalībvalstīm jāpanāk no 2021. līdz 2030. gadam un kas dod ieguldījumu rīcībā klimata politikas jomā, lai izpildītu Parīzes nolīgumā paredzētās saistības, un ar ko groza Regulu (ES) Nr. 525/2013 (OV L 156, 19.6.2018., 26. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/842/oj).

([12]) Ziņojumi par izsolēm: Eiropas Enerģijas birža (EEX) un Starpkontinentālā birža (ICE).

([13]) Šajā skaitlī ietilpst 514 000 kvotu, kas netika izsolītas tāpēc, ka Vācija tās brīvprātīgi anulēja. Plašāku informāciju sk. https://climate.ec.europa.eu/news-other-reads/news/notification-germany-voluntary-cancellation-allowances-eu-ets-plants-closed-2023-2025-05-05_lv.

([14]) Regula (ES) 2018/842 izveido vienreizējas elastības iespēju, kas paredz, ka ES valstis 2021.–2030. gadā var anulēt kopā līdz 100 miljoniem ES ETS kvotu, lai tās varētu sasniegt savus siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanas mērķrādītājus saskaņā ar šo regulu. Elastības iespēja attiecas uz ES valstīm, kuru mērķrādītāji ievērojami pārsniedz gan ES vidējo rādītāju, gan to izmaksefektīvas samazināšanas potenciālu, kā arī uz ES valstīm, kuras 2013. gadā rūpnieciskajām iekārtām ES ETS bezmaksas kvotas neiedalīja. Anulēšanu veic no attiecīgās ES valsts izsolāmā apjoma saskaņā ar ETS direktīvas 10. pantu. TSR vajadzībām nosakot apritē esošo kvotu kopskaitu konkrētā gadā, anulētās kvotas uzskata par apritē esošām ES ETS kvotām.

([15]) Kopš 2021. gada starptautiskos kredītus atbilstības nodrošināšanai izmantot nevar.

([16]) Saskaņā ar datiem, kas 2026. gada 1. aprīlī izgūti no Savienības reģistra. Šie starptautiskie kredīti ir tikai tie, kas apmainīti pret ES kvotām ES ETS 3. posmā (2013–2020). 2. posmā rezervē atlikto kvotu skaits atspoguļo aptuveni 1,1 miljardu starptautisko kredītu, ko atbilstības nodrošināšanas vajadzībām varēja tieši izmantot ES ETS 2. posmā (2008–2012).

([17]) Attiecībā uz 2008.–2012. gada periodā (2. posms) verificētajām emisijām sk. 6. zemsvītras piezīmi.

([18]) Saskaņā ar TSR lēmuma 1. panta 4.a punktu un ņemot vērā to, ka no 2024. gada 1. janvāra ES ETS aptver jūras transporta darbības, attiecībā uz aviāciju un kuģniecību tiek ieskaitītas verificētās emisijas no 2024. gada 1. janvāra līdz 2025. gada 31. decembrim.

([19]) Kopējo verificēto emisiju datu pamatā ir dati, kas 2026. gada 1. aprīlī izgūti no Savienības reģistra un — attiecībā uz Šveices pārvaldībā esošo gaisakuģu operatoru ES ETS emisijām — no Šveices ETS reģistra. Šis skaitlis ietver verificētās emisijas, kas ziņotas līdz 2026. gada 31. martam — ES ETS ziņošanas termiņam. Pēc minētā datuma paziņotās emisijas kopējā daudzumā nav atspoguļotas.

Saskaņā ar pēdējo gadu paziņojumiem par AKK rezervē ieskaitīti šādi kvotu daudzumi:

— no 2025. gada 1. janvāra līdz 2025. gada 31. augustam — 177 877 841 kvota ([20]);

— no 2025. gada 1. septembra līdz 2025. gada 31. decembrim — 91 843 970 kvotu ([21]).

2026. gada 1. janvārī TSR bija 400 000 000 kvotu.

4. **Secinājums**

Saskaņā ar TSR lēmumu 12 mēnešu periodā no 2026. gada 1. septembra līdz 2027. gada 31. augustam rezervē tiks ieskaitītas kopā 190 494 202 kvotas.

Nākamā gada AKK publikācija noteiks, kā TSR darbosies no 2027. gada septembra līdz 2028. gada augustam.

Pārskats

Piedāvājums	
a) No 2. posma (2008–2012) rezervē atliktās kvotas	1 749 540 826
b) Kvotas, kas bez maksas iedalītas no 2013. gada 1. janvāra līdz 2025. gada 31. decembrim, arī no *NER*	9 229 697 547
c) Kvotas, kas izsolītas no 2013. gada 1. janvāra līdz 2025. gada 31. decembrim, arī agrīnajās izsolēs	8 779 406 500
d) Kvotas, kas 2021.–2025. gadā izmantotas elastības vajadzībām saskaņā ar Regulas (ES) 2018/842 6. pantu	36 984 541
e) Programmas *NER300* vajadzībām monetizētās kvotas	300 000 000
f) Starptautiskie kredīti, kas attiecībā uz emisijām izmantoti no 2013. gada līdz 2020. gada 31. decembrim	497 248 017
Summa (piedāvājums)	20 592 877 431
Pieprasījums	
a) Verificēto emisiju daudzums tonnās ES ETS satvarā no 2013. gada 1. janvāra līdz 2025. gada 31. decembrim	19 568 644 185
b) Kvotas, kas līdz 2025. gada 31. decembrim anulētas saskaņā ar Direktīvas 2003/87/EK 12. panta 4. punktu	739 044
Summa (pieprasījums)	19 569 383 229
AKK	1 023 494 202

([20]) Komisijas paziņojums "2023. gadā apritē esošo kvotu kopskaita publicēšana tirgus stabilitātes rezerves vajadzībām saskaņā ar ES emisijas kvotu tirdzniecības sistēmu" (OV C, C/2024/3415, 3.6.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/3415/oj). Kā norādīts šā paziņojuma 4. punktā, no 2024. gada 1. septembra līdz 2025. gada 31. augustam TSR ieskaitāmas 266 816 768 kvotas. Daudzums, kas atbilst periodam no 2025. gada 1. janvāra līdz 31. augustam, ir 177 877 841 kvota.

([21]) C/2025/3180, kā minēts 3. zemsvītras piezīmē. Kā norādīts šā paziņojuma 4. punktā, no 2025. gada 1. septembra līdz 2026. gada 31. augustam TSR ieskaitāmas 275 531 900 kvotas. Daudzums, kas atbilst periodam no 2024. gada 1. septembra līdz 31. decembrim, ir 91 843 970 kvotu.